

Els premis compromesos

J. Vidal Alcover

Quan es parla dels premis, o bé fugen d'estudi o descobreixen mediterranis. Ara és un recentant Jordi, que defensa el Nobel, i Josep Maria Espinàs, que fa l'elogi de l'article. O és Víctor Mora, que es pregunta si ha començat la caça de bruixes a la literatura catalana. Estimat Víctor Mora: tots els premis que es donen en aquest nostre gran món i en aquest nostre petit país són el resultat d'una caça de bruixes. Sempre. Fa molt de temps que ho dic, en llibres, en articles, oralment. Però tenc la sort que no em llegeix ningú ni m'escolten, i així puc anar dient el que em passa pel cap, sense exaltar ningú ni promoure campanyes a favor de la llibertat d'expressió. La literatura catalana és i ha estat una literatura sentimental: d'amics, parents i coneguts. I d'escolans d'amèn.

Només que les bruixes que els mandarinetes de la literatura catalana cacen no coincideixen amb les víctimes del senador McCarthy, que solien esser comunistes. Els comunistes, o comunistofils, o companys de viatge, que també comptaven, tenien vara alta, fa no gaire temps, en l'accés als premis i a les edicions de les seves obres. ¿I ara et lamentes, Víctor, que siguin ells els caçats? Enguany el premi ha tocat, de poesia, a un noi tot de Déu, i el novel·la a una santa dona. ¿Què li farem? Temps enrere, també es premiaven coses de suspecta qualitat —i no conec encara la dels premis d'enguany—, només que, això sí, eren esquerranosos, que, esquerrans de veritat, no arribaven a ser-ho.

Però és que també els membres del jurat són gent tota de Déu. Un temps ho eren del dimoni. Veig que tothom s'afica amb el pobre Faulí. Però ¿què hi fa el pobre Faulí, en un jurat de novel·la? ¿Què diantres ha de jutjar un home que va qualificar una mala còpia —còpia, no plagi— d'un mal resum d'una novel·la oriental a través d'una traducció castellana d'una traducció francesa, que ha de jutjar, dic, qui va qualificar aquesta novel·la d'«honestament original»?

Naturalment que ell fa molta teoria sobre com s'ha d'escriure. Com que no en té cap idea, ha de fer veure que en té moltes, que té el secret, del ben escriure. Li passa com a aquells professors que no coneixen l'assignatura que estan obligats d'explicar: que o bé promouen una vaga o bé han d'enlluernar els alumnes amb quatre idees mal apreses en alguna publicació que dugui la darrera paraula sobre el tema.

I ara resulta que ha tocat al desventurat Faulí. Però quan era el torn d'En Castellet, posem per cas, ¿per què callàveu? No hi ha ningú en tot Europa —ja que a ell li agradava pronunciar-se a nivell europeu— que hagi dit tants de disbarats sobre literatura com el senyor Josep Maria Castellet. Però tots els acceptàveu. ¿Que és que, com que dirigia una editorial, convenia estar-hi en bones relacions? ¿O és que potser no ha llegit ningú mai les divagacions, diguem-ne crítiques, sobre els autors del país i els de fora?

D'altra banda, estimats detractors dels premis d'enguany, ¿és que no ho sabíeu, que el premi Sant Jordi té una admirable i constant tendència a atorgar-se amb una injustícia palesa? Basta repassar la llista dels premiats i dels qui s'hi presentaven, cosa que ha fet, si bé només a mitges, el pacient Faulí. Però és que és un premi car, i això és una invitació al partidisme. En canvi, el Víctor Català, que és un

premi modest, presenta una llista de noms que han estat de primer rang en la literatura catalana; i no se'n parla gaire.

Es veu que la venda és important sobre tota importància. El jove Sant Jordi que defensa el Nobel des de Serra d'Or ens ho comunica. El mal és que, amb aquesta mentalitat, els autors no escriuran allò que voldrien dir, sinó allò que voldrien vendre. Els ocorre com als directors del nostre teatre: que no escenifiquen ni més que les obres que han tingut un èxit a l'estranger, cosa que els obliga a desinteressar-se del teatre català i a fixar l'atenció únicament en representacions que veuen durar els seus felixos viatges pel món forà. Només demanen èxit: la comunicació no els interessa; perquè pensar que amb els seus Shakespeares i amb els seus Molières comuniquen alguna cosa al públic català és somniar tuites.

En una cosa, però, he de donar la raó als no premiats. ¿Per què revelaven els seus pseudònims? Jo sóc partidari de presentar-se als premis a cara descoberta: es veu que tenc un molt minso sentit de la dignitat, o, més ben dit, del prestigi com a autor. Però si un concurs sant es presenta sota pseudònim, què li respectin aquesta mica de feblesa vergonyant. Tampoc no costa gaire.

Hi ha un compromís, en això dels premis literaris. Un compromís o bé una mandra. «¿Qui he de premiar? Aquest, o aquesta, el conec, és bona persona, anirà per les nostres, no esvalotarà el galliner. I això que escriu no està malament. (I, entre parèntesis, ¿qui escriu malament avui? Però també, ¿qui escriu bé?). Li hauríem de donar el premi: és un bon xicot. Li corregirem la novel·la i quedarà bé». No sé si això que dic és exagerat. Però no crec que sigui gaire fantàstic. Hi ha un compromís, que no sé quin és, a l'hora d'atorgar els premis; d'això, en tenc proves sobrades. Però ¿de qui és la culpa? Hi ha una admirable frase de Jordi Sarsanedias, que diu: «Ja ho sé, que sóc el *pito del sereno*; el que m'agradaria saber és qui és el sereno».